

**Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет юридичний
Кафедра правосуддя та філософії**

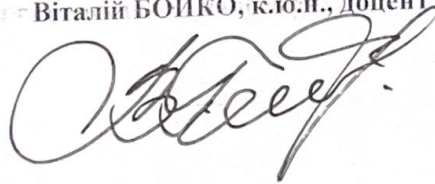
Робоча програма (силабус) освітнього компонента

**ВБ. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ
В СОЦІАЛЬНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ**

Спеціальність	232 «Соціальне забезпечення»
Освітня програма	Соціальне забезпечення
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень

Суми – 2026

Розробник: Віталій БОЙКО, к.ю.н., доцент кафедри правосуддя та філософії

Розглянуто та
схвалено на
засіданні кафедри
правосуддя та
філософії

протокол від 12.05.2026 № 12

Завідувач
кафедри

Юрій
КОТВЯКОВСЬКИЙ

Погоджено:

Гарант освітньої програми

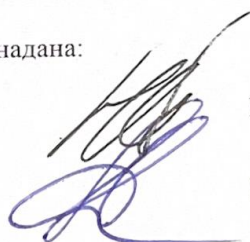
Наталія ВОЛЧЕНКО

Декан факультету,
де реалізується освітня програма

Марина КУЗНЕЦОВА

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

Юрій КОТВЯКОВСЬКИЙ

Наталія БОНДАР

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Н.Бондар (Наталія Бондаренко)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 18.06. 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ.

1.	Назва ОК	Запобігання та протидія корупції в соціальному забезпеченні			
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра правосуддя та філософії			
3.	Статус ОК	Вибірковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК	Освітньо-професійна програма «Соціальне забезпечення» 232 «Соціальне забезпечення»			
5.	ОК може бути запропонований	здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Право», «Менеджмент», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»			
6.	Семестр та тривалість вивчення	8-й семестр, 1-15 тиждень, залік			
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5			
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
	Денна форма навчання	44	30	-	76
	Заочна форма навчання	-	-	-	-
9.	Мова навчання	українська			
10.	Викладач	Бойко Віталій Борисович, к.ю.н., доцент, доцент кафедри правосуддя та філософії			
10.1	Контактна інформація	кабінет - 119г, ел. пошта - boykov.111.s@gmail.com, консультації – щопонеділка, з 13:00 до 14:00 год.			
11.	Загальний опис освітнього компонента	В ході вивчення дисципліни будуть розглянуті історичні витоки та феномен корупції на сучасному етапі суспільного розвитку, її політичні, економічні та правові аспекти, міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії корупції, антикорупційна стратегія та антикорупційне законодавство України, причини поширення корупції в Україні та світі, нормативно-правові аспекти боротьби з корупцією. Під час навчання буде здійснено заходи для формування у студентів нульової толерантності до корупції та закріплені засади доброчесності. Практичні навички допоможуть студентам краще орієнтуватися в різноманітних ситуаціях ділового світу та стануть частиною формування антикорупційного та відповідального ставлення до своєї держави. Знаючи, які наслідки тягне за собою корупція, студенти будуть мати змогу зробити власні висновки щодо ролі доброчесності та нульової толерантності до проявів корупції у державі. Розуміння основних вимог, обмежень та заборон антикорупційного законодавства та практичні навички їх застосування нададуть студентам змогу координувати свою майбутню професійну діяльність з огляду на ці вимоги, а також використовувати набуті знання під час впровадження антикорупційних заходів в організації. Студент розумітиме основи державної антикорупційної політики України, а також засади нормативно-правового забезпечення боротьби з корупцією в Україні та світі; знатиме механізми запобігання і протидії корупції у діяльності юридичних осіб, а також підстави та порядок			

		притягнення до відповідальності за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, шляхи усунення їх наслідків та зможе на практиці застосовувати набуті навички, зокрема під час здійснення громадського моніторингу діяльності органів влади та осіб, уповноважених на виконання функцій держави.
12.	Мета освітнього компонента	Метою вивчення дисципліни є: формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і розуміння поняття доброчесності та доброчесних стратегій поведінки; сприяння формуванню практичних навичок як розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності соціального забезпечення, уникати корупції в неоднозначних життєвих ситуаціях; володіти методами запобігання корупційним проявам. Знання та навички з цієї дисципліни формують у студента світогляд та відповідальне ставлення до свого місця в державі
13.	Передумови вивчення, зв'язок ОК з іншими ОК	Освітній компонент базується на таких курсах, як «Історико-філософські студії», «Конституційне право України та місцеве самоврядування», «Основи державної служби», «Виробнича практика». Освітній компонент є основою для ОК «Судовий захист права на соціальне забезпечення».
14.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності під час викладання курсу «Запобігання та протидія корупції в соціальному забезпеченні» послуговується принципом, визначеним Законом України «Про освіту», Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, іншим локальним актам (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/). Оволодіння здобувачами знань з курсу має відбуватись із дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права; містити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; містити достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, використанні методики досліджень. Недопустимим під час навчання (згідно ст. ч. 4 ст. 42 Закону України «Про вищу освіту»), є використання здобувачами: <i>академічного плагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; <i>самоплагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів; <i>фабрикації</i> - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; <i>фальсифікації</i> - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи

		наукових досліджень; <i>списування</i> - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання; <i>обману</i> - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування; <i>хабарництва</i> - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі; <i>вплив у будь-якій формі</i> (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання. За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, як: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження освітнього курсу; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.
15.	Ключові слова	корупція, види корупції, форми корупції, антикорупційна політика, антикорупційні органи, протидія корупції, соціальне забезпечення.
16.	Посилання на moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6343 .

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ВК 11: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Як оцінюється РНД
ДРН1. Аргументовано мислити, спираючись на набуті теоретичні знання, виокремлювати та аналізувати коло відносин, які регулюються нормами права	тематична дискусія, аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
ДРН2. Самостійно застосовувати відповідні положення актів чинного законодавства та матеріали судової практики при розв'язанні ситуаційних завдань в межах запропонованої конкретної практичної ситуації.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
ДНР 3. Вміти робити презентації, вільно викладати думки під час публічних виступів, використовуючи юридичну лексику з застосуванням основних понять цивільного права	тематична презентація-захист
ДРН 4. Самостійно готувати тексти та доповіді за умов дотримання норм професійної етики та доброчесності з публічною апробацією результатів досліджень.	перезентація-захист

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹	
	Аудиторна робота	Сам Роб			
	Лк	П.з / семі н. з	Ла б. з.		
Тема 1. Корупція: поняття, еволюція, класифікація. Поняття корупції та підходи до її розуміння.	6	4		10	1-6, 15-20, 25-26

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

Історичні витоки корупції. Види та форми корупції. Фактори корупції. Поширеність та наслідки корупції.					
Тема 2. Нормативно-правові акти у сфері протидії корупції. Нормативно-правові акти ООН у сфері протидії корупції. Нормативно-правові акти ЄС у сфері протидії корупції. Антикорупційне законодавство України.	4	2		5	1-6, 15-20, 25-26
Тема 3. Міжнародний досвід протидії корупції. Сучасний стан та тенденції корупційної злочинної у зарубіжних країнах. Досвід протидії корупції в країнах ЄС. Досвід протидії корупції в країнах Азії. Досвід протидії корупції в інших країнах.	2	2		5	1-6, 15-20, 25-26
Тема 4. Суб'єкти антикорупційної діяльності в Україні. Класифікація суб'єктів запобігання корупції. Суб'єкти запобігання корупції загальнодержавного спрямування. Суб'єкти запобігання корупції правоохоронного блоку. Спеціально уповноважені суб'єкти запобігання корупції.	4	2		5	1-6, 15-20, 25-26
Тема 5. Громадська участь у запобіганні корупції. Поняття на нормативне регламентування громадської участі у запобіганні корупцією. Правові механізми, які можуть бути застосовані громадськістю. Роль молоді у запобіганні корупції.	2	2		5	1-6, 15-20, 25-26
Тема 6. Добросесний бізнес. Поширеність корупції у приватному секторі. Види корупції у бізнесі. Прийоми запобігання корупції у бізнесі?	2	2		5	1-6, 15-20, 25-26
Тема 7. Засоби масової інформації та протидія корупції. Роль медіа в процесі боротьби з корупцією. Добросесність в діяльності медіа. Некорупційні прояви недобросесності в медіа.	2	2		5	1-6, 15-20, 25-26

Тема 8. Етична поведінка службовця як спосіб протидії корупції. Міжнародні стандарти доброчесності та правил етичної поведінки публічних службовців. Законодавчі засади етичної поведінки публічних службовців. Відповідальність за порушення правил етичної поведінки.	2	2		5	1-6, 15-20, 25-26
Тема 9. Конфлікт інтересів. Поняття конфлікту інтересів та його складові. Види конфлікту інтересів. Правові механізми запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Відповідальність за вчинення дій, прийняття рішень в умовах конфлікту інтересів.	2	2		5	1-6, 15-20, 25-26
Тема 10. Спеціальні заходи із запобігання корупції. Антикорупційні програми, їх прийняття та виконання. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів. Обмеження і заборони щодо уповноважених осіб, передбачені законодавством. Фінансовий контроль за діяльністю окремих категорій осіб. Спеціальна перевірка осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних з корупційними ризиками.	4	2		5	1-6, 15-20, 25-26
Тема 11. Викривачі корупції. Поняття викривачів в українському та міжнародному законодавстві. Права, обов'язки і гарантії викривачів. Повноваження державних органів у сфері захисту викривачів. Порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача.	2	2		5	1-6, 15-20, 25-26
Тема 12. Протидія корупції в сфері соціального забезпечення. Проблема корупції в закладах соціальної сфери. Корупція у місцевому самоврядуванні. Публічні закупівлі як сфера для корупційних дій. Корупційні ризики в сфері надання адміністративних послуг. Цифровізація як інструмент запобігання корупції при наданні послуг.	4	2		6	1-6, 15-20, 25-26
Тема 13. Юридична відповідальність за вчинення корупційних правопорушень. Види юридичної відповідальності в Україні. Особливості адміністративної відповідальності за корупційні правопорушення. Особливості кримінальної відповідальності за вчинення корупційних правопорушень. Дисциплінарна відповідальність за скоєння корупційних дій.	8	4		10	1-6, 15-20, 25-26

Усунення наслідків вчинення корупційних правопорушень.					
Всього	44	30		76	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кіль кість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент</u> <u>самостійно</u>)	Кіль кість годин
ДРН1. Аргументовано мислити, спираючись на набуті теоретичні знання, виокремлювати та аналізувати коло відносин, які регулю- ються спеціальними нормами права	- проведення лекційних (розповідь) та практичних (пояснення) занять з використанням мультимедіа, ілюстрацій, роботи із книгами (читання, переклад, складання плану, рецензування, узагальнення, складання опорних таблиць, діаграм), інструктажів, бесід	20	- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - самостійне опрацювання інструкцій до виконання певних практичних робіт та підготовки до їх захисту; опрацювання книг із подальшим складанням схем, таблиць, запис власних думок в процесі порівняння, записом висновків; - самостійна підготовка до тестування різної тематики за курсом.	22

ДРН2. Самостійно застосовувати відповідні положення актів чинного законодавства та матеріали судової практики при розв'язанні ситуаційних завдань в межах запропонованої конкретної практичної ситуації.	- проведення лекційних (розповідь) та практичних (пояснення) занять з використанням мультимедіа, ілюстрацій, роботи із книгами (читання, переклад, складання плану, рецензування, узагальнення, складання опорних таблиць, діаграм), інструктажів, бесід	20	- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - самостійне опрацювання інструкцій до виконання певних практичних робіт та підготовки до їх захисту; - опрацювання книг із подальшим складанням схем, таблиць, запис власних думок в процесі порівняння, записом висновків; - самостійна підготовка до тестування різної тематики за курсом.	20
ДНР 3. Вміти робити презентації, вільно викладати думки під час публічних виступів, використовуючи юридичну лексику з застосуванням основних понять права	- проведення лекційних (розповідь) та практичних (пояснення) занять з використанням мультимедіа, ілюстрацій, роботи із книгами (читання, переклад, складання плану, рецензування, узагальнення, складання опорних таблиць, діаграм), інструктажів, бесід	18	- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - самостійне опрацювання інструкцій до виконання певних практичних робіт та підготовки до їх захисту; - опрацювання книг із подальшим складанням схем, таблиць, запис власних думок в процесі порівняння, записом висновків; - самостійна підготовка до тестування різної тематики за курсом.	18

ДРН 4. Самостійно готувати тексти та доповіді за умов дотримання норм професійної етики та доброчесності з публічною апробацією результатів досліджень.	- проведення лекційних (розповідь) та практичних (пояснення) занять з використанням мультимедіа, ілюстрацій, роботи із книгами (читання, переклад, складання плану, рецензування, узагальнення, складання опорних таблиць, діаграм), інструктажів, бесід	16	- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - самостійне опрацювання інструкцій до виконання певних практичних робіт та підготовки до їх захисту; - опрацювання книг із подальшим складанням схем, таблиць, запис власних думок в процесі порівняння, записом висновків; - самостійна підготовка до тестування різної тематики за курсом.	16
Всього годин:		74		76

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
	Модуль 1.	50 балів /50%	За розкладом
1.	Знання теоретичного навчального матеріалу та вирішення задач в ході практичних занять	20 балів /20%	За розкладом
2.	Модульне тестування	30 балів/30%	За розкладом
	Модуль 2.	50 балів /50%	За розкладом
1.	Знання теоретичного навчального матеріалу та вирішення задач в ході практичних занять	20 балів /20%	За розкладом
2.	Модульне тестування	30 балів/30%	За розкладом
	Залік		За розкладом

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Модуль 1	<i>< 15 балів</i>	<i>16-28 балів</i>	<i>29-42 бали</i>	<i>43-50 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Модуль 2	<i>< 15 балів</i>	<i>16-28 балів</i>	<i>29-42 бали</i>	<i>43-50 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усне опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2.	Проходження тестування з модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу
3.	Проходження тестування після закінчення вивчення кожної теми для самостійного контролю знань та підготовки до складання заліку	Регулюється студентом самостійно
4.	Захист виконаних практичних завдань	На протязі всього семестру
5.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами протягом занять	На протязі всього семестру

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Основна:

1. Становлення антикорупційної юстиції в Україні. Монографія під заг. ред. Кравчука О.О., Мойсака С.М. К.: КПП імені Ігоря Сікорського, Вищий антикорупційний суд, 2024. 340 с.
2. Запобігання та протидія корупції : навчальний посібник 4-те вид., перер. й доп./ за ред. А. М. Михненка. Київ : ДННУ «Академія фінансового управління», 2023. 625 с.
3. Академічна доброчесність : навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти галузі знань 081 «Право». / уклад.: Харитонova О.І., Ульянова Г.О., Кирилюк А.В., Галупова Л.І., Бааджи Н.П.; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса : Видавництво «Юридика». 2024. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3bcd51d7-c244-4cc3-ab57-28503f104043/content>.
4. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Антикорупція та доброчесність» / Укл.: Офіс доброчесності НАЗК, Прозорі університети. Київ: НАЗК, 2024. 324 с.
5. Доброчесність: поняття, складові та історія. Матеріали Офісу доброчесності НАЗК. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/prozori-shkoly-i-prozori-universytety-ofisdobrochesnosti-nazk-prezentuvav-proekty-dlya-osvityan-z-volyni/>.
6. Посібник ОЕСР з публічної доброчесності, OECD Publishing, 2024. 253 с. Paris, URL: <https://doi.org/10.1787/5b2fe28c-uk>.
7. Каленіченко, Л., & Слинько, Д. (2022). Поняття, ознаки і види корупції. Право і безпека – Law and Safety, № 1(84). URL: <https://univd.edu.ua/science-issue/issue/5215>.
8. Аналітичне дослідження «Антикорупційний уповноважений закладу вищої освіти». (2022). URL: <https://legalclinics.in.ua/wp-content/uploads/2022/05/Antykoruptsiy-nyy-upovnovazhenyy-zakladu-vyshhoi-osvity-analitychne.pdf>.
9. Адміністративне право : підручник / М. М. Бліхар, З. Р. Кісіль, Г. Ю. Лук'янова, І.Ю. Хомишин. - Львів : Растр-7, 2022. -740 с.
10. Загальне адміністративне право України / Бевзенко М.В. та ін. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2023. 688 с.
11. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галунька, В. Фелика. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 622 с.
12. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях) : навч. посіб./ О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов, В. П. Ємельянов та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 520 с.
13. Фонарьова Т.А., Петренко В.О., Одинченко Т.М. Формування світогляду доброчесності та захист від недобросовісної конкуренції у студентів при викладанні дисциплін магістерського рівня навчання. “Захист від недобросовісної конкуренції в умовах євроінтеграції та цифрової трансформації”: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (31 травня 2024 р.). Київ : Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. К., Інтерсервіс, 2024. 276 с.
14. Криза правоохоронної системи України: монографія / За загальною редакцією В.В. Євдокимова, Д. О. Грицишена. Житомир: Видавничий дім «Букдрук», 2023. 584 с.
15. Наливайко І.О. Роль інститутів громадянського суспільства у запобіганні і протидії корупції в органах публічної влади. Аналітичне порівняльне правознавство, №2. 2022. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/261385>.

16. Самодай В., Ковтун Г. Корупція: загрози та наслідки для соціуму. Економіка та суспільство. № 49. 2023. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2360/2281>
17. Шумна Л. П. Деякі питання вдосконалення ефективності державної антикорупційної політики в Україні в контексті реалізації засад верховенства права. Науковий вісник Сіверщини. Серія : Право. 2022. № 1. С. 74-84.
18. Олексієнко Ю.В., (наук. кер. Сімакова С.І.) Превентивні антикорупційні механізми та їх характеристика. «Реалізація державної антикорупційної політики у національному та міжнародному вимірі» : Матеріали всеукраїнського круглого столу присвячені до міжнародного дня боротьби з корупцією – м. Біла Церква: БНАУ, 2022. С. 8-11. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/8768>.
19. Бровко Н. І. Урахування зарубіжного досвіду у питанні протидії корупції в Україні в умовах сучасних євроінтеграційних процесів / Н. І. Бровко // Реалізація державної антикорупційної політики у національному та міжнародному вимірі : Матеріали всеукраїнського круглого столу присвячені до міжнародного дня боротьби з корупцією (БНАУ, 9 грудня 2022 р.) – Біла Церква, 2022. С. 39-42. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/8341>.
20. Комарук О. В. Феномен корупції та шляхи його подолання / О. В. Комарук // Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 17 бер. 2023 р.). Дніпро : ДДУВС, 2023. С. 605-606. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/11182>.
21. Немченко Т.А., Сторожук О.В., Щербина К.К. Забезпечення академічної доброчесності в контексті розвитку штучного інтелекту. Наука і техніка сьогодні. 2024. № 1 (29). С. 501-513. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-1\(29\)-501-513](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-1(29)-501-513)
22. Протидія корупції: правове регулювання і практичний досвід : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 28 жовт. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. 232 с.
23. Кубаєнко А., Крижановська О. Антикорупційне право та основи Едекларування : навч.-метод. посіб. (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) [Електронне видання] / А. Кубаєнко, О. Крижановська ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2023. 150 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/25591>.
24. Висоцька Л., Кирилова Д. CASE: АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Навчально-методичний посібник для педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти Відокремленого структурного підрозділу «Криворізький фаховий коледж Національного авіаційного університету». Кривий Ріг: ВСП «КРФК НАУ», 2022. 60 с.
25. Запобігання та протидія корупції в соціальному забезпеченні : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. О. Матрос. Умань : Візаві, 2022. 179 с.
26. Політика соціального забезпечення : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Ірина Карпич. Умань : ВПЦ «Візаві», 2022. 125 с.
27. Хмурінський Н. О. Вплив корупції на забезпечення інформаційної безпеки та оборони України в умовах воєнного стану / Н. О. Хмурінський // Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 17 бер. 2023 р.). Дніпро : ДДУВС, 2023. С. 611-612. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/11179>.
28. Слівінська Н. А. Корупційні ризики під час воєнного стану в Україні / Н. А. Слівінська // Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 17 бер. 2023 р.). Дніпро : ДДУВС, 2023. С. 607-608. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/11181>.

29. Хирса А. В. Адміністративно правові засади протидії корупції / А. В. Хирса // Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали 22 VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 17 бер. 2023 р.). Дніпро : ДДУВС, 2023. С. 609-610. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/11180>.
30. Кресіна І. О., Кушнар'єв І. В. Політична корупція: глобальні виклики і Україна. Київ: Норма права. 2022. 296 с.
31. Хмелюк А.В., Бездітко М. Корупція в сфері закупівель в умовах воєнного стану. Збірка статей і тез доповідей за матеріалами XI Всеукраїнської науково практичної конференції «Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та перспективи» (м. Кам'янське, 16-17 травня 2024 р.). Кам'янське: ДДТУ. 2024. С. 265-268.
32. Хмелюк А.В., Крутилко Я. Корупція: особливості прояву та наслідки. Збірка статей і тез доповідей за матеріалами XI Всеукраїнської науково практичної конференції «Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та перспективи» (м. Кам'янське, 16-17 травня 2024 р.). Кам'янське: ДДТУ. 2024. С. 194-197.
33. Аналіз міжнародного досвіду та найкращих практик щодо прозорості та підзвітності відбудови. 2022. 31 с. URL: <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2022/06/UA-international-experience-transparentaccountable-recovery.pdf>.
34. Ануфрієв М. І., Копотун І. М., Коропатнік І. М., Кривенко О. В., Курилюк Ю. Б., Петков С. В. Запобігання корупції у Збройних Силах України. Особливості правозастосування під час дії воєнного стану. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 608 с.
35. Бондаренко О. С. Корупційні прояви в оборонному секторі в умовах воєнного стану та післявоєнний період: характеристика та заходи нівелювання. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 3. С. 323–327.
36. Андріанов В. М., Сокол М. Ю. Оцінка ефективності антикорупційної політики. Національна безпека в умовах війни, післявоєнної відбудови та глобальних викликів ХХІ століття, Житомир, 2024. С. 15-18. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/povnyj-tekst.pdf>.
37. Бродзь А. С., Прямухіна Н. В. Правові основи та механізми реалізації антикорупційної політики в системі державного управління України. Прикладні аспекти сучасних міждисциплінарних досліджень, 2024. С. 66-68. URL: <https://jpasmd.donnu.edu.ua/article/view/14766>.
38. Бударева І. В., Наливайко Л. Р. Моніторинг способу життя публічних осіб як один із механізмів запобігання корупції в системі державного управління. International scientific innovations in human life. Proceedings of XI International Scientific and Practical Conference, Manchester, 2022. Р. 753-761. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/41120/1/%D0%9C%D0%B0%D0%BD%D1%87%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80.pdf#page=753>.
39. Головань Тетяна. Ефективність антикорупційного реформування в контексті євроінтеграції. Матеріали Круглого столу «Правові виклики. 98 Сучасності», Харків, 2022. С. 53-58. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/23755/1/mater_kr_stil_22-55-60.pdf.
40. Самодай В.П., Ковтун Г.І. Корупція: загрози та наслідки для соціуму. Економіка та суспільство, Випуск № 49, 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2360/2281>.
41. Коваль Б.В. Суб'єкт корупційних правопорушень у сфері охорони здоров'я. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені ім. Е. О. Дідоренка. 2022. Вип. 4 (100). С. 175–186. DOI: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.100.175-186>.
42. Коваль Б.В. Напрями удосконалення антикорупційної політики у сфері охорони здоров'я. Наукові записки. Серія: Право. 2022. Вип. 13. С. 226–231. DOI: <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2022-13-226-231>.
43. Волченко Н. В. Підготовки спеціаліста з соціального забезпечення в контексті трансформації робочого місця у ХХІ столітті: підходи освітньої психології. Габітус. 2025. № 70. С. 217-221. URL: <http://habitus.od.ua/journals/2025/70-2025/41.pdf>.
44. Бойко В.Б. Протидія корупції: досвід римського права. Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції «OPEN SCIENCE NOWADAYS: MAIN MISSION, TRENDS AND INSTRUMENTS, PATH AND ITS DEVELOPMENT».

Vinnytsia, UKR - Vienna, AUT (Online).2025). International scientific journal «Grail of Science» No52 (May, 2025). С. 506-508. <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/23.05.2025/40>.

45. Бойко В.Б. Історичні аспекти виникнення та протидії корупції. Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ (14-18 квітня 2025 р.). Суми, 2025. С. 396.

Допоміжна література та акти нормативного регулювання:

1. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

2. Кодекс академічної доброчесності Сумського національного аграрного університету

URL: http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf.

3. Положення про запобігання та виявлення академічного плагиату в Сумському НАУ. URL: http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/polojennya_plagiat.pdf.

4. Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в Сумському національному аграрному університеті. URL:

<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AF%D0%A3%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%AC%D0%A1%D0%9D%D0%90%D0%A3.pdf>.

5. Кодекс академічної етики Сумського національного аграрного університету. URL: <http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/e.pdf>.

6. Відкриті он-лайн курси на освітній платформі PROMETEUS. URL: <https://prometheus.org.ua/>.

7. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

8. Закон України «Про запобігання корупції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

9. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

10. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.

11. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789.

12. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (ETS 173). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101.

13. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text.

14. Декларація ООН про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях від 16 грудня 1996 року, № 995_369. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_369#Text.

15. Директива Європейського парламенту і Ради ЄС 2017/1371 про боротьбу з шахрайством, спрямованим проти фінансових інтересів Союзу, кримінально-правовими засобами від 5 липня 2017 року № 984_008-17. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_008-17#Text.

16. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, затверджені Наказом Національного агентства України

- з питань державної служби 05 серпня 2016 року №158.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16/print1360676932001081?lang=ru#Text>.
17. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. №1700-VII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
18. Закон України «Про національне антикорупційне бюро України» від 14.10.2014
№1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.
19. Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» від 07.06.2018 р.
№2447-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.
20. Закон України «Про національне агентство України з питань виявлення, розшуку
та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» від 10.10.2015 р.
№772-8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19#Text>.
21. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025
роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>.
22. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради
УРСР від 18.12.1984. 1984 р., № 51, стаття 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
23. Закон України «Про національну поліцію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
24. Кодекс адміністративного судочинства України // Відомості Верховної Ради
України. 2005. № 35-37. Ст. 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.
25. Цивільний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України.
2004. №40-42. Ст.492. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.
26. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закону України від 13 квітня
2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651%D0%B0-17>
27. Кримінальний кодекс України, №25–26. 2001. Відомості Верховної Ради. ст.131.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Інформаційні ресурси:

1. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://kmu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
3. <http://ccu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.
4. <http://president.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Президента України.
5. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні
акти України (НАУ)».
6. <http://www.reyestr.court.gov.ua/> - Єдиний державний реєстр судових рішень.